

Historiskt låg arbetslöshet, men tuffare tider väntar

Arbetslöshetsrapport
2022

DiK

Förord

DIK undersöker varje år arbetslösheten bland dem förbundet organiserar. I år kan vi konstatera att arbetslösheten i denna grupp är historiskt låg. I slutet av 2022 var endast 2 procent av DIK:s medlemmar arbetslösa. Det är mycket goda nyheter, särskilt för arkivarier och bibliotekarier som är två professioner det i dag är stor brist på. En annan glädjande nyhet är att hela 93 procent förutom sitt medlemskap i DIK dessutom är medlemmar i a-kassan.

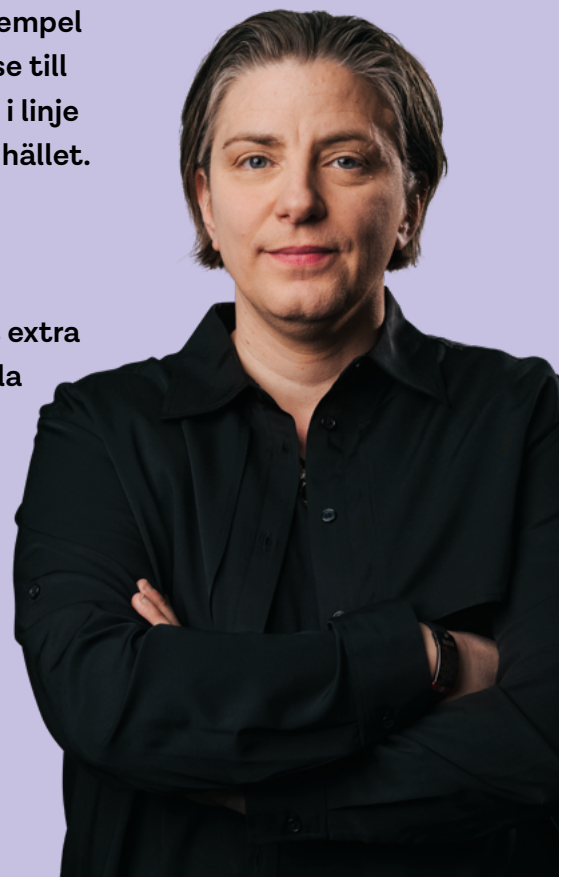
Det finns dock några varningssignaler att hålla ögonen på. Arbetslösheten spås generellt att öka i Sverige under 2023. Det kommer även att drabba en del av DIK:s medlemmar, särskilt de som arbetar i de delar av arbetsmarknaden där det är hög konkurrens om jobben, till exempel kommunikationsbranschen och delar av kultursektorn. Därför krävs bättre möjligheter för omställning och kompetensutveckling i hela landet.

De som riskerar att drabbas allra hårdast är dock de som redan i dag har det svårast på arbetsmarknaden, till exempel utlandsfödda. Det behövs särskilda satsningar för att se till att utlandsfödda akademiker ges möjlighet att få jobb i linje med sin utbildning. Det gynnar både individen och samhället. Sverige har inte råd att kasta bort viktig kompetens. Den måste tas väl omhand.

Vi lever i en osäker tid. Att ha ett jobb att gå till ger ett extra lager mening och trygghet i livet. DIK arbetar för att alla våra medlemmar ska få möjlighet att dela med sig till samhället av sin unika kompetens.

Anna Troberg, förbundsordförande i DIK

**"Vi lever i en osäker tid.
Att ha ett jobb att gå till
ger ett extra lager mening
och trygghet i livet."**

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	5-6
Om rapporten	7-8
Arbetslöshetsmättet som används i rapporten	8
DIK:s yrkesgrupper	8
De flesta DIK-medlemmar är med i a-kassan	9
Arbetslösheten fortsatte nedåt under 2022	10-17
Utvecklingen under året	11
Arbetslösheten i DIK jämfört med i Akademikernas a-kassa	12
DIK-medlemmar i program hos Arbetsförmedlingen	13
DIK-medlemmar som har en anställning med stöd	14
Variationer i olika yrkesgrupper	15
Större arbetslöshet bland män	16
Arbetslöshet i olika geografiska områden	16
Arbetslösheten fortsatt högst bland äldre	17
Tuffare tider väntar	18-19
Arbetslösheten väntas stiga	19
Prognos för DIK:s yken	19
DIK arbetar för bättre stöd vid arbetslöshet	20-22
En skälig arbetslöshetsersättning	20
Bättre stöd för omställning	21
Fler insatser för utrikes födda akademiker	21
En svensk egenföretagarmodell	22
5 tips på förmåner i ditt medlemskap!	22

Om DIK

DIK är facket för alla som arbetar eller studerar inom kultur, kommunikation eller kreativ sektor.

DIK har cirka 20 000 medlemmar runt om i landet och ingår i Saco, Sveriges akademikers centralorganisation. DIK är partipolitiskt obundet.

Projektledare och författare: Johanna Alm Dahlin, DIK

Formgivning: Petter Odevall, DIK

Omslagsbild: Folio

DIK 2023:1

Sammanfattning

I slutet av 2022 var 2 procent av DIK:s medlemmar arbetslösa. Det är en historiskt låg siffra. Samtidigt spås arbetslösheten i landet öka under 2023 vilket kan drabba både kultursektorn och kommunikationsbranschen.

- Arbetslösheten är fortsatt mycket låg bland DIK-medlemmar som arbetar på arkiv (1,0 procent) eller bibliotek (1,5 procent). Högst andel arbetssökande finns bland de som arbetar inom museum och kultur eller språk (2,8 procent). Inom kommunikation och kreativ sektor var 2,3 procent arbetslösa i slutet av 2022.
- Bland DIK-medlemmarna är 2,5 procent av männen arbetssökande, jämfört med 2,0 procent av kvinnorna.
- Arbetslösheten har minskat i alla åldersgrupper och är lägst bland de yngre medlemmarna (1,6 procent). Bland de äldsta medlemmarna är arbetslösheten fortsatt hög (3,8 procent i gruppen 60–64 år).
- Andelen som står långt från arbetsmarknaden är låg – knappt 1 procent av medlemmarna deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen och drygt en halv procent har en subventionerad anställning.

2%

Arbetslösheten bland
DIK-medlemmarna var
rekordlåg i slutet av 2022.

- De flesta DIK-medlemmar är med i a-kassan (93,2 procent) och har tillsammans med DIK:s inkomstförsäkring ett starkt skydd vid arbetslöshet.
- Under 2023 och första halvan av 2024 väntas arbetslösheten i landet stiga i takt med att konjunkturen försvagas. Det kommer sannolikt drabba både kommunikationsbranschen och den breda musei- och kultursektorn. Då det råder brist på utbildade arkivarier och bibliotekarier kommer de troligen inte påverkas i samma grad.
- Samtidigt som arbetslösheten väntas öka har många arbetsgivare svårt att hitta arbetskraft med rätt utbildning och erfarenhet. Personer med särskilda kompetenser inom till exempel kommunikation eller humaniora kommer fortsätta vara eftertraktade på arbetsmarknaden.
- De som kommer drabbas hårdast är de grupper som redan idag är överrepresenterade bland arbetslösa – exempelvis utrikes födda och personer med låg utbildning eller nedsatt arbetsförmåga.

Arbetslösheten är lägst inom arkiv och bibliotek och högst bland de som arbetar inom museum och kultur eller språk.

DIK arbetar...

...för att den som är arbetslös ska få en skälig ersättning och omställningsinsatser som fungerar. Förbundet ger också stöd och råd till medlemmar som behöver det.

Om rapporten

DIK följer arbetslöshetsutvecklingen bland förbundets medlemmar och tar varje år fram en rapport som visar läget utifrån faktorer som kön, utbildning, ålder och geografiskt område.

Uppgifterna i rapporten baseras på DIK-medlemmar som också är medlemmar i Akademikernas a-kassa. Statistiken tas fram genom att DIK:s medlemsregister samkörs med Akademikernas a-kassas register månad för månad.

Medlemmar som är registrerade som studenter ingår inte i underlaget, eftersom det främst är de som står till arbetsmarknadens förfogande som är av intresse för rapporten. Då reglerna för a-kassan under 2022 inte tillät medlemskap efter 65-årsdagen ingår inte heller medlemmar över 65 år. Från och med 2023 höjs åldersgränsen i a-kassan så att det går att vara medlem fram till sin 66-årsdag, och från och med 2026 kommer åldersgränsen kopplas till riktåldern för pension¹.

Det kan finnas mörkertal i den grupp som inte är anslutna till Akademikernas a-kassa. Det gäller medlemmar som kvarstår som studerande trots att de avslutat sina studier, samt nyexaminerade som inte är med i a-kassan eller inte har arbetat tillräckligt för att uppfylla kraven för ersättning.

¹ Akademikernas a-kassa, [Medlemskapet förlängs till 66 år](#)

Arbetslöshetsmättet som används i rapporten

Individerna som förekommer i rapporten kan delas in i tre grupper:

1. Får arbetslöshetsersättning från Akademikernas a-kassa.
2. Får aktivitetsersättning och deltar i ett arbetsmarknads-politiskt program hos Arbetsförmedlingen.
3. Har en anställning med stöd via Arbetsförmedlingen (även kallat subventionerad anställning).

De som i rapporten benämns som "arbetssökande" utgörs av grupp 1 och 2. Det är individer som fått ersättning från a-kassan den aktuella månaden (grupp 1), samt individer som var inskrivna i ett program hos Arbetsförmedlingen och därigenom har fått aktivitetsersättning från Försäkringskassan (grupp 2). I de fall en individ under samma månad har fått både arbetslöshetsersättning och aktivitetsersättning räknas individen endast en gång.

Grupp 3 utgörs av individer som av olika anledningar har svårare att komma in på arbetsmarknaden. Det kan vara personer som varit arbetslösa en längre tid, är nya i Sverige, saknar arbetslivserfarenhet eller har nedsatt arbetsförmåga. Anställningar med stöd är anpassade utifrån individens behov och arbetsgivaren får ekonomisk ersättning för dessa.

DIK:s yrkesgrupper

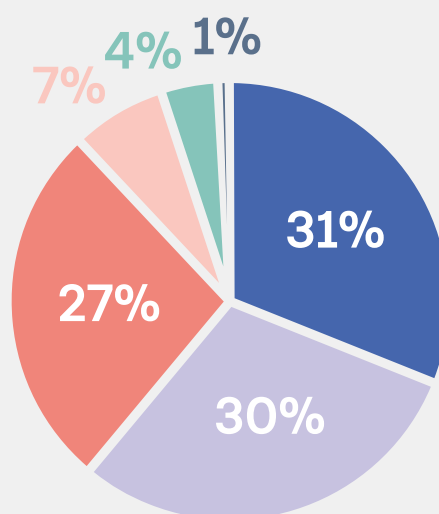
Som en bakgrund visas i **figur 1** DIK:s övergripande yrkesgrupper och hur stor andel av medlemmarna som tillhör respektive grupp.

Den största andelen av DIK-medlemmarna finns inom *museum och kultur* (31 procent), följt av *kommunikation och kreativ sektor* (30 procent). De som arbetar inom *bibliotek* utgör den enskilt största yrkesgruppen (27 procent), medan *arkiv* och *språk* är mindre grupper inom förbundet.

Majoriteten av DIK:s medlemmar arbetar inom kommunikation och kreativ sektor, museum och kultur eller bibliotek.

Figur 1.
Andel medlemmar i DIK:s yrkesgrupper.

- Museum och kultur
- Kommunikation och kreativ sektor
- Bibliotek
- Arkiv
- Språk
- Uppgift saknas

Not: Statistiken baseras på uppgifter i medlemsregistret som medlemmarna själva lämnat och avser samtliga DIK-medlemmar i januari 2023. Inom gruppen museum och kultur ryms bland annat personer som arbetar med kulturmiljö, kulturproduktion eller kulturadministration. Inom gruppen språk ryms till exempel teckenspråkstolkare, översättare och språkvetare.

De flesta DIK-medlemmar är med i a-kassan

Majoriteten av DIK-medlemmarna är med i a-kassan (93,2 procent) och har tillsammans med DIK:s inkomstförsäkring ett starkt skydd vid arbetslöshet.

När coronapandemin tog fart sökte många den trygghet som ett medlemskap i a-kassan innebär och under 2020 blev fler människor än någonsin tidigare medlemmar i en a-kassa. Under 2021 och första halvan av 2022 minskade a-kassornas medlemsantal något, för att under andra halvåret 2022 vända uppåt igen².

En sådan uppgång syns ännu inte inom DIK. I december 2022 var 93,2 procent av DIK-medlemmarna anslutna till Akademikernas a-kassa, vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med december 2021 (94,2%). Det är dock fortfarande en hög nivå jämfört med arbetsmarknaden i stort där ungefär sju av tio är med i en a-kassa³.

Att andelen DIK-medlemmar som är anslutna till a-kassan inte har ökat under slutet av året signalerar att den väntande oron på arbetsmarknaden ännu inte slagit till inom DIK:s yrken. Det rimmar väl med resultaten i denna rapport som visar att arbetslösheten bland medlemmarna är låg.

² Sveriges a-kassor, [Nedgången bryts under 2022 och antalet medlemmar i a-kassan ökar igen](#)

³ Sveriges a-kassor, [Nedgången bryts under 2022 och antalet medlemmar i a-kassan ökar igen](#)

Arbetslösheten fortsatte nedåt under 2022

Efter en tillfällig uppgång under 2019 och 2020 har andelen arbetssökande DIK-medlemmar minskat. I slutet av 2022 låg arbetslösheten på den historiskt låga nivån 2 procent.

Som **figur 2** visar minskade andelen arbetssökande DIK-medlemmar successivt till och med 2018. Det stämmer väl överens med utvecklingen i samhället i stort – under denna period var tillväxten av nya jobb hög. Under 2019 ökade arbetslösheten något på grund av en avmattning i ekonomin och under 2020 syntes en kraftigare ökning till följd av coronapandemin som drabbade många av DIK:s yrkesgrupper hårt.

Arbetslösheten bland DIK-medlemmarna har därefter minskat under 2021 och 2022. Även det stämmer överens med den generella utvecklingen på arbetsmarknaden. Enligt Arbetsförmedlingen har både det totala antalet arbetslösa och de som är långtidsarbetslösa minskat, även om nedgången bromsat in under slutet av året⁴. Rapporter från Myndigheten för kulturanalys visar på samma trend – antalet anställda i kultursektorn är fler än innan pandemin och arbetslösheten bland personer med utbildning inom kultur och media är låg⁵.

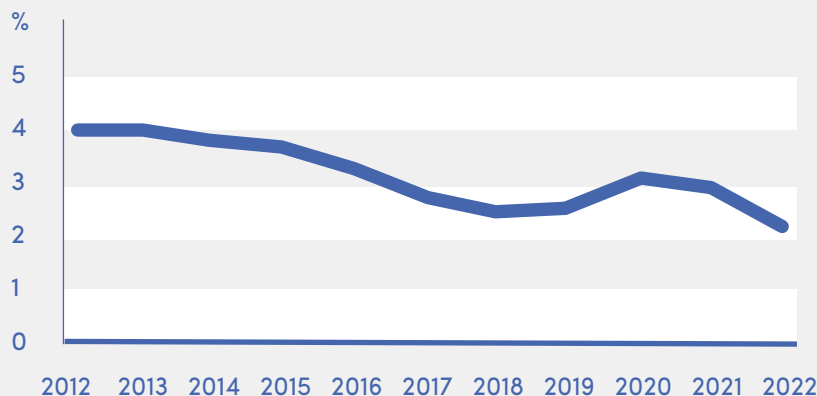
⁴ Arbetsförmedlingen, [Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2022](#)

⁵ Myndigheten för kulturanalys, [Kulturens återhämtning, Faktablad 2022:1](#)

Figur 2.

Andel arbetslösa DIK-medlemmar 2012–2022.

Not: Statistiken avser individer som är medlemmar i både DIK och Akademikernas a-kassa och visar medeltalet för andelen arbetslösa i procent år för år (de som fick a-kassa eller deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program). Medeltalet för 2022 var 2,2 procent.

Utvecklingen under året

Andelen arbetslösa DIK-medlemmar har minskat från cirka 2,4 procent i början av året till 2,0 procent vid slutet av året. I slutet av 2022 var arbetslösheten bland medlemmarna på den lägsta nivån någonsin sedan DIK började med dessa rapporter för elva år sedan – 2,01 procent.

Av de medlemmar som var arbetslösa i december 2022 fick 1,08 procent ersättning från a-kassan, medan 0,93 procent deltog i program hos Arbetsförmedlingen och hade aktivitetsersättning. Ytterligare 0,56 procent hade en anställning med stöd. Se **figur 3**.

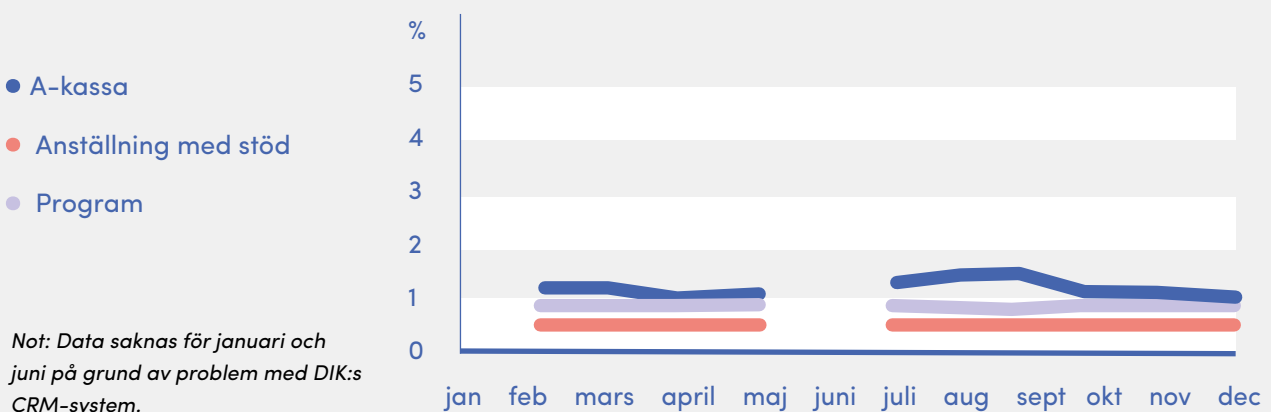
Nedgången syns tydligare i andelen som fått a-kassa, medan andelen som deltagit i program eller haft en anställning med stöd har legat mer stabilt under året. Det indikerar att minskningen främst rör personer som varit arbetslösa en kortare tid, och som fått jobb innan de gått vidare till insatser hos Arbetsförmedlingen. Tittar man djupare på statistiken framgår att 37 procent av de DIK-medlemmar som fått a-kassa under året endast har fått ersättning i 0–3 månader.

2%

I slutet av 2022 låg arbetslösheten bland DIK-medlemmarna på en historiskt låg nivå.

Figur 3.

Arbetslöshetsutveckling i DIK under 2022.

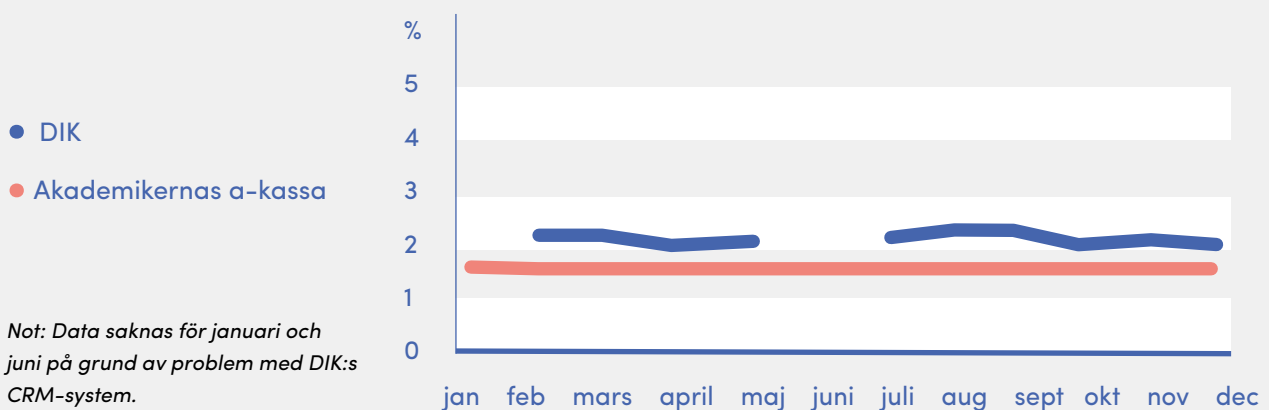
Arbetslösheten i DIK jämfört med i Akademikernas a-kassa

Figur 4 visar andelen medlemmar i DIK respektive den totala andelen medlemmar i Akademikernas a-kassa som har fått a-kassa eller aktivitetsersättning under året. Linjerna följs åt och arbetslösheten har minskat i båda grupperna. I december 2022 låg andelen arbetslösa medlemmar i DIK 0,5 procentenheter högre än andelen inom Akademikernas a-kassa som helhet.

I december var 1,5 procent av medlemmarna i Akademikernas a-kassa arbetssökande, jämfört med 2 procent av DIK:s medlemmar.

Figur 4.

Arbetslösheten i DIK respektive Akademikernas a-kassa 2022.

DIK-medlemmar i program hos Arbetsförmedlingen

Den som deltar i ett program hos Arbetsförmedlingen får aktivitetsersättning som betalas ut av Försäkringskassan. Antalet har minskat under året och i december 2022 deltog 180 DIK-medlemmar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Se **figur 5**.

Den vanligaste programaktiviteten för DIK-medlemmar är *jobb- och utvecklingsgarantin* – ett program för den som varit arbetslös under lång tid och som behöver hjälp att komma tillbaka till arbetslivet. Programmet består av individuellt utformade insatser och stöd, kombinerat med aktivt jobbsökande. En annan relativt vanlig insats, som också är den som ökat mest under året, är *kartläggning, vägledning och rehab*. Det är en förberedande insats inför ett annat arbetsmarknadspolitiskt program, en utbildning eller ett arbete där man identifierar den arbets sökandes kompetenser och behov⁶. Bland de DIK-medlemmar som deltar i arbetsmarknadspolitiska program har de flesta varit arbetslösa en längre tid.

Antalet DIK-medlemmar som deltar i insatser via Arbetsförmedlingen har minskat något under året.

Figur 5.

Antal i program hos Arbetsförmedlingen.

Program	Dec-2021	Dec-2022	Skillnad
Arbetsmarknadsutbildning	2	2	0
Arbetspraktik	2	1	-1
Förberedande utbildning	8	11	3
Jobb- och utvecklingsgaranti	151	119	-32
Jobbgaranti för ungdomar	1	0	-1
Kartläggning, vägledning och rehab	28	42	14
Start av näringsverksamhet	13	5	-8
Totalt	205	180	-25

⁶ Arbetsförmedlingen, *Arbetsmarknadspolitiska program*, återrapportering 2021

DIK-medlemmar som har en anställning med stöd

En anställning med stöd innebär att arbetsgivaren får ekonomisk ersättning för att anställa någon som har svårt att få arbete (kallas även subventionerad anställning). Det kan vara en person som har varit arbetslös en längre tid, är ny i Sverige eller som har nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning.

Som **figur 6** visar har antalet DIK-medlemmar som har en anställning med stöd minskat något under året. De vanligaste formerna av anställning med stöd bland medlemmarna är *trygghetsanställning* och *lönebidrag*. Båda stöden gäller personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning⁷.

Figur 6.

Antal anställda med stöd via Arbetsförmedlingen.

Anställning med stöd	Dec-2021	Dec-2022	Skillnad
Lönebidrag	31	30	-1
Nystartsjobb	10	6	-4
Offentligt skyddat arbete	0	0	0
Särskilt anställningsstöd	1	2	1
Trygghetsanställning	61	56	-5
Utvecklingsanställning	5	6	1
Totalt	108	100	-8

⁷ Arbetsförmedlingen, [Arbetsmarknadspolitiska program](#), återrapportering 2021

Variationer i olika yrkesgrupper

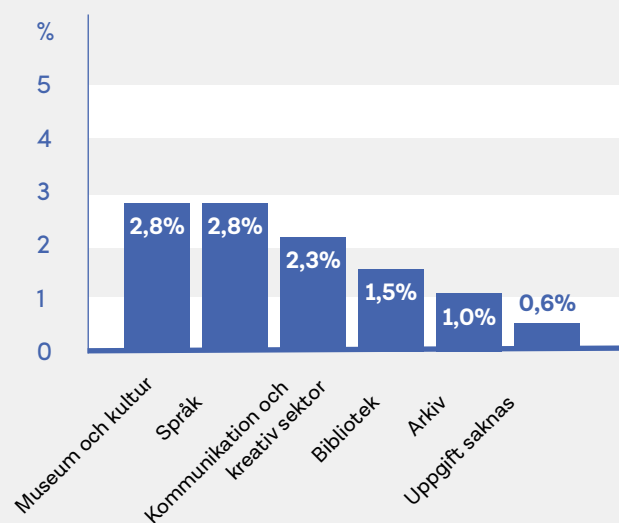
Som **figur 7** visar finns det relativt stora variationer i arbetslöshet mellan olika yrkesgrupper inom DIK.

Arbetslösheten är lägst bland DIK-medlemmar som arbetar inom *arkiv* (1,0 procent) och *bibliotek* (1,5 procent). Högst andel arbetslösa finns bland de som arbetar inom *museum och kultur* eller *språk* (2,8 procent).

Från och med 2022 har förbundet gått över till att mäta arbetslösheten utifrån medlemmarnas yrkesområden i stället för deras utbildningsbakgrund. Därför finns ingen jämförande data från 2021. Siffrorna stämmer dock väl överens med tidigare års statistik – arbetslösheten har länge varit mycket låg bland dem med utbildning inom arkiv eller bibliotek.

Arbetslösheten bland de som arbetar på arkiv eller bibliotek är fortsatt mycket låg.

Figur 7.
Arbetslöshet i DIK:s olika yrkesgrupper, december 2022.

Not: Diagrammet visar andelen DIK-medlemmar som fick ersättning från a-kassan eller deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen och fick aktivitetsersättning i december 2022.

Större arbetslöshet bland män

Män är arbetslösa i högre grad än kvinnor. Det gäller både bland DIK:s medlemmar och bland akademiker i stort⁸.

I december 2022 var 2,5 procent av männen arbetssökande, jämfört med 2,0 procent av kvinnorna. Under året har arbetslösheten sjunkit något mer bland männen vilket innebär att gapet mellan könen har minskat. Se **figur 8**.

Arbetslöshet i olika geografiska områden

Sex av tio DIK-medlemmar bor i de tre storstadsregionerna Stockholm, Skåne eller Västra Götaland. Läger man även till Uppsala täcks drygt sju av tio medlemmar in.

Som **figur 9** visar var arbetslösheten i slutet av 2022 högst i Skåne (2,7 procent) och lägst i gruppen "övriga län" (1,7 procent). Arbetslösheten har minskat i samtliga områden.

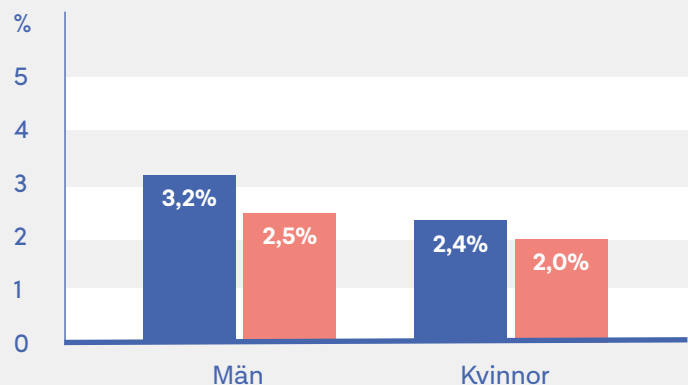
Vid slutet av året var 2,5 procent av männen arbetssökande, jämfört med 2 procent av kvinnorna.

⁸ Saco, Arbetslösheten för akademiker, december 2022

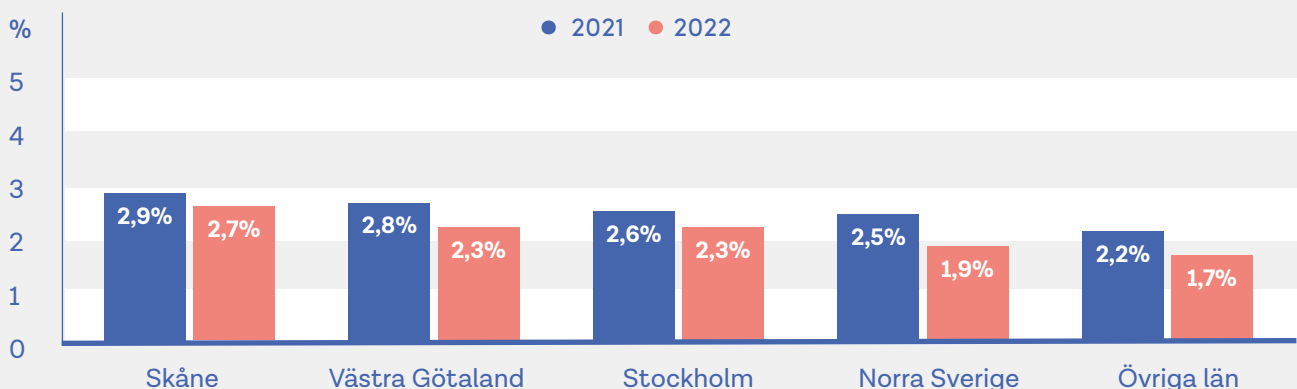
Figur 8.
Andel arbetssökande män respektive kvinnor, december 2021 jämfört med december 2022.

● 2021 ● 2022

Not: Diagrammet visar andelen män respektive kvinnor bland DIK:s medlemmar som fick ersättning från a-kassan eller deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen och fick aktivitetsersättning.

Figur 9.
Arbetslöshet i olika geografiska områden, december 2021 jämfört med december 2022.

Not: Diagrammet visar andelen DIK-medlemmar som fick ersättning från a-kassan eller deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen och fick aktivitetsersättning. I "norra Sverige" ingår Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Värmland, Västerbotten och Västernorrland. I "övriga län" ingår Blekinge, Gotland, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Södermanland, Uppsala, Västmanland, Örebro och Östergötland.

Arbetslösheten fortsatt högst bland äldre

Som **figur 10** visar har arbetslösheten minskat för alla åldersgrupper under året. Den största minskningen syns i gruppen 35–39 år.

Högst arbetslöshet fanns i december 2022 i de äldre åldersgrupperna, framför allt i gruppen 60–64 år, vilket stämmer överens med hur det sett ut tidigare år.

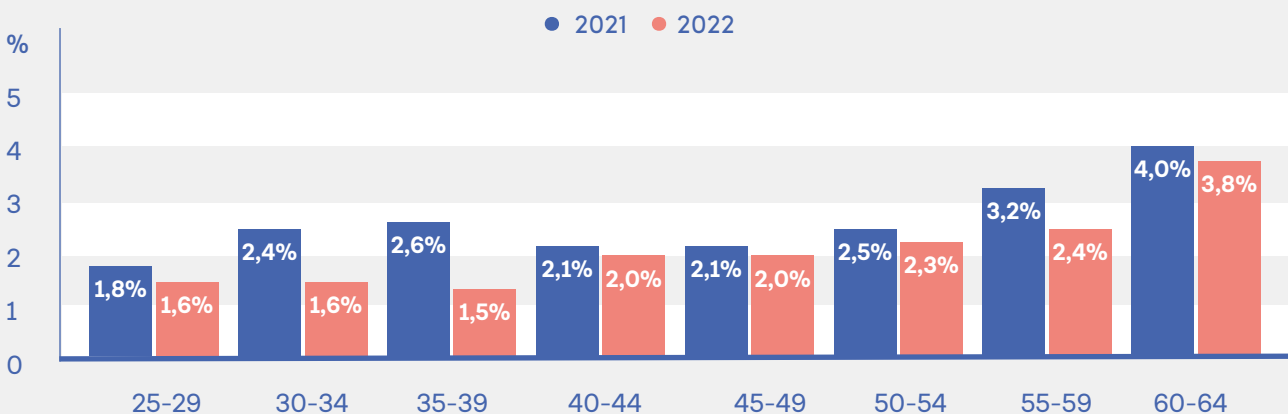
Att arbetslösheten är högre bland de äldsta medlemmarna kan bland annat bero på ändrade kompetenskrav i arbetslivet och bristfälliga omställningsåtgärder, och det kan också förekomma åldersdiskriminering.

3,8%

Den största andelen arbetslösa finns i gruppen som är 60–64 år.

Figur 10.

Arbetslöshet i olika åldersgrupper, december 2021 jämfört med december 2022.

Not: Diagrammet visar andelen DIK-medlemmar som fick ersättning från a-kassan eller deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen och fick aktivitetsersättning. Gruppen 25 år och yngre är för liten för att slutsatser ska kunna dras och ingår därför inte i jämförelsen.

Tuffare tider väntar

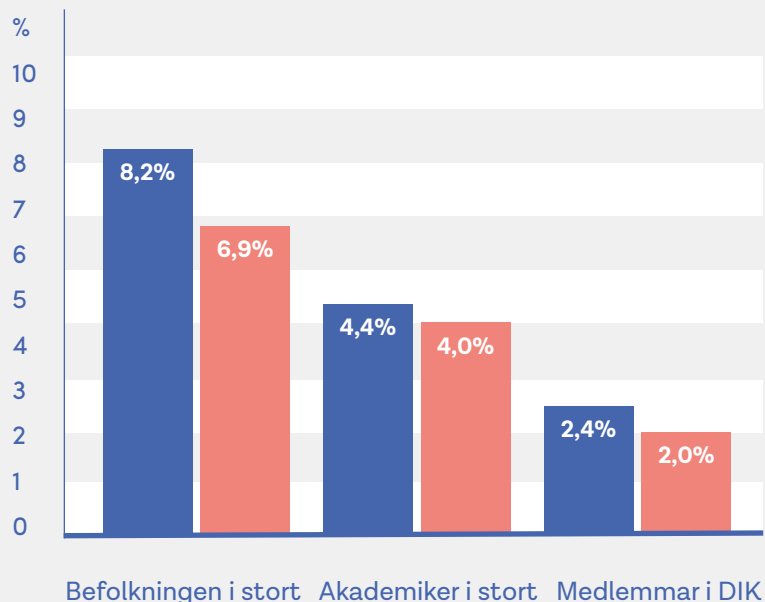
I slutet av 2022 var historiskt få DIK-medlemmar arbetssökande (2 procent). Men under 2023 spås arbetslösheten i landet öka och det kan drabba både kultursektorn och kommunikationsbranschen.

Som **figur 11** visar har arbetslösheten sjunkit under året – både i befolkningen i stort där knappt 7 procent är arbetslösa, och bland akademiker där motsvarande siffra är 4 procent. Att arbetslösheten är lägre bland DIK:s medlemmar (2 procent) beror sannolikt på att de som står längre från arbetsmarknaden mer sällan är fackligt anslutna.

Figur 11.
Förändring i arbetslöshet 2021-2022.

● 2021 ● 2022

Not: Siffrorna avser arbetslösheten i december 2021 och december 2022. Datan kommer från SCB⁹ respektive Saco¹⁰ och DIK.

⁹ SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU), december 2022

¹⁰ Saco, Arbetslösheten för akademiker, december 2022

Arbetslösheten väntas stiga

Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten kommer att stiga under 2023 och första halvan av 2024 i takt med att konjunkturen försvagas¹¹. Även SCB ser tecken på en svagare arbetsmarknad där minskningen i arbetslöshet verkar ha bromsat in och sysselsättningen inte längre ökar i samma takt¹².

Enligt Saco har nedgången i arbetslöshet minskat även bland akademiker¹³. Samtidigt har många arbetsgivare svårt att hitta arbetskraft med rätt utbildning och kompetens. Det kan göra att ökningen i arbetslöshet inte blir så kraftig som befarat för vissa grupper.

De grupper som redan idag är överrepresenterade bland arbetslösa, exempelvis personer med låg utbildning eller nedsatt arbetsförmåga och personer som är utrikes födda, kommer sannolikt drabbas hårdast om arbetslösheten stiger. Enligt Saco var 11,6 procent av utomnordiskt födda akademiker arbetslösa i slutet av året, jämfört med 2 procent av de som är födda i Sverige¹⁴. Det gäller även inom DIK:s yrken – bland utrikes födda bibliotekarier och arkivarier är arbetslösheten fyra gånger högre än för inrikes födda¹⁵.

Prognos för DIK:s yrken

DIK bedömer att arbetslösheten bland medlemmarna kommer att öka det kommande året.

Inom *kommunikation och kreativ sektor* har det länge varit relativt hög konkurrens om jobben och den pågående lågkonjunkturen kommer sannolikt göra att arbetslösheten stiger, särskilt i privat sektor. Samtidigt är arbetsmarknaden för kommunikatörer bred och för vissa inriktningar och kompetenser kan det tvärtom vara brist på arbetskraft.

Musei- och kulturmiljösektorn präglas redan sedan tidigare av knappa resurser och kortsiktiga projektsatsningar. Det har resulterat i en hög grad av osäkra och tillfälliga anställningar. Det tuffa ekonomiska läget kan göra att många kommuner och regioner stramar åt kulturbudgeten ytterligare, vilket kan leda till minskad personaltäthet och ökad arbetslöshet.

Även om budgetneddragningar också drabbar *bibliotek* och *arkiv*, bedömer DIK att arbetslösheten inte kommer att stiga lika mycket inom dessa områden. Detta då en stor grupp yrkesverksamma väntas gå i pension, samtidigt som det utbildas för få för att täcka behoven.

Under 2023 och första halvan av 2024 väntas arbetslösheten stiga.

Lågkonjunkturen och den stigande arbetslösheten kommer sannolikt drabba både kommunikationsbranschen och kultursektorn.

¹¹ Arbetsförmedlingen, *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2022*

¹² SCB, *Arbetskraftsundersökningarna (AKU)*, december 2022

¹³ Akademikern, *Saco varnar för stigande arbetslöshet bland akademiker*, 27 januari 2023

¹⁴ Saco, *Arbetslösheten för akademiker*, december 2022

¹⁵ Magasin K, *Utrikesfödda bibliotekarier har svårare att få jobb*, 24 januari 2023

DIK arbetar för bättre stöd vid arbetslöshet

Den som är arbetslös måste få en ersättning som går att leva på och fungerande omställningsinsatser. DIK arbetar för att det ska bli verklighet och ger stöd och råd till de medlemmar som behöver det.

En skälig arbetslöshetsersättning

A-kassan har urholkats över tid. Ersättningsnivåerna har halkat efter inkomstutvecklingen, vilket har gjort att ersättningen blir orimligt låg utan en facklig inkomstförsäkring. Det blev inte minst tydligt när coronapandemin bröt ut, då taket tillfälligt höjdes för att ersättningen skulle gå att leva på.

DIK vill se en permanent höjning av arbetslöshetsersättningen och att taket ska indexeras så att det följer inflation och löneutveckling. Den som förlorar jobbet måste få en ersättning som går att leva på och trygghet för att ställa om till ett nytt arbete som motsvarar personens utbildning. Ingen tjänar på att individer pressas ut i felmatchade jobb.

Pandemin har slagit hårt mot studenter men få uppfyller kraven för att få ersättning från a-kassan. Även om arbetslöshetsförsäkringen primärt ska skydda förlorad arbetsinkomst, behöver den också ge trygghet under övergången från studier till arbete. Därför vill DIK att studerandevillkoret ska återinföras för de som avlagt en högskoleexamen.

Bättre stöd för omställning

Trots utmaningarna med ihållande långtidsarbetslöshet har både antalet arbetsförmedlingskontor och arbetsförmedlare minskat drastiskt under de senaste åren. Samtidigt finns inte tillräckliga och fungerande digitala lösningar och privata matchningsaktörer på plats.

I stället för att dra ned på insatser och genomföra en tidspressad reformering av Arbetsförmedlingen har DIK framfört att regeringen behöver satsa på bättre strukturer för omställning, stöd och kompetensutveckling i hela landet. Bland annat behövs det fler och mer relevanta påfyllnadsutbildningar och subventionerade anställningar inom kultur, kommunikation och kreativ sektor.

Dessutom måste det även i fortsättningen finnas möjlighet att träffa en arbetsförmedlare och få mer personligt stöd än vad som kan erbjudas via digitala tjänster – det är inte minst viktigt för personer som står långt från arbetsmarknaden eller har mindre kunskaper i svenska.

Fler insatser för utrikes födda akademiker

Allt för många som kommit till Sverige med utbildning inom DIK:s områden är arbetslösa eller arbetar inom yrken som inte matchar deras utbildningsbakgrund. I stället arbetar många i lågkvalificerade bristyrken¹⁶.

Alla nyanlända akademiker måste snabbt och enkelt få validera och komplettera sin utbildning och få del av yrkesanpassade språkutbildningar och subventionerade jobb. Även den som redan har ett arbete men som är felmatchad behöver kunna ta del av vissa av Arbetsförmedlingens insatser på deltid för att få ett jobb inom sitt utbildningsfält. Dessutom behöver alla arbetsgivare jobba aktivt för att anställa fler utrikes födda och motverka diskriminering.

¹⁶ DIK, *Invandrade akademikers kompetens slösas bort*, 2021

En svensk egenföretagarmodell

De svenska trygghetssystemen är utformade med tillsvidareanställningen som norm, vilket gör att egenföretagare inte omfattas på samma sätt som anställda. Att gruppen inte heller omfattas av kollektivavtal och dess tilläggsförsäkringar får konsekvenser för skyddet vid arbetslöshet och omställning. Då nivåerna i trygghetssystemen sänkts drastiskt under de senaste 30 åren blir den som inte omfattas av kollektivavtal särskilt utsatt¹⁷. DIK arbetar för att egenföretagare och kombinatorer (den som kombinerar egenföretagande med en anställning) ska ha en naturlig och given plats i den svenska modellen, inklusive i arbetslöshetsförsäkringen.

5 tips på förmåner i ditt medlemskap!

- DIK:s inkomstförsäkring ger ersättning utöver a-kassans tak – läs på om villkoren så att du vet vad som gäller för dig.
- Förhandling vid uppsägning eller varsel, till exempel på grund av arbetsbrist.
- CV-granskning och karriärcoachning ger dig viktig hjälp när du behöver göra en omstart.
- Individuell rådgivning kring ytterligare försäkringsskydd som just du kan behöva.
- DIK erbjuder också en rad försäkringar och tjänster till egenföretagarmedlemmar.

Om du har frågor
eller behöver stöd
kan du alltid kontakta
DIK:s kansli via
fraga@dik.se.

¹⁷ DIK, Den svenska egenföretagarmodellen, 2022

**Facket för kultur,
kommunikation
och kreativ sektor**

DiK